

**Uttalelser til høring av planprogram til Regional plan for Ringeriksregionen med høringsfrist
01.07.2019. Uttalelsene er sortert alfabetisk**

1. BaneNor
2. Den Norske Kirke
3. Direktoratet for mineralforvaltning
4. Fylkesmannen i Oslo og Viken
5. Hole kommune
6. Jernbanedirektoratet
7. Jevnaker kommune
8. Mattilsynet, avdeling for Nordre Buskerud, Hadeland og Valdres
9. Oppland Fylkeskommune
10. Oslo kommune – Byrådsavdeling for byutvikling
11. Ringerike kommune
12. SIVA – Selskapet for industrivekst SF

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Dato: 27.06.2019
Saksref: 201716576-4
Deres ref.:
Side: 1 / 1

Vår saksbehandler: Åsne Fyhri
Telefon:
Mobil: +47 99641434
E-post: Asne.Fyhri@banenor.no

Buskerud fylkeskommune - Varsel om oppstart av arbeid med Regional plan for Ringeriksregionen og offentlig høring av planprogram- Bane NORs uttalelse

Vi viser til brev datert 16.mai 2019 om ovennevnte.

Det er positivt at planprogrammet legger vekt på at det skal utarbeides retningslinjer for hvordan regionen kan utvikles for å bygge opp under de store statlige investeringene i området, slik at disse får en mernytte. En etablering av Ringeriksbanen er en betydelig statlig investering og vi forventer den regionale planen legger opp til at store deler av veksten skal skje ved banens stoppesteder, med hovedvekt på Hønefoss. Ved eventuelle avgrensinger av sentrumsområder er det viktig å ha fokus på tilgjengelighet og avstand til knutepunktene, herunder jernbanestasjoner og stoppesteder langs jernbanen. Videre er det viktig at planen vektlegger gode koblinger mellom de ulike kollektive reisemidlene, samt fremkommelighet for gående og syklende som viktige prinsipper for utvikling.

Med vennlig hilsen
Jostein Meisdalen
fungerende seksjonssjef
Planavdelingen, Forvaltning og samfunnskontakt

Åsne Fyhri
senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Kopi:
JERNBANEDIREKTORATET

DEN NORSKE KIRKE

Tunsberg bispedømmeråd

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3019 DRAMMEN

Dato: 01.07.2019

Vår ref: 19/02631-3 tt832

Deres ref:

Varsel om oppstart av arbeid med Regional plan for Ringeriksregionen og offentlig høring av planprogram

Vi viser til mottatt varsel om oppstart av arbeid med regional plan og offentlig høring av planprogram for Ringeriksregionen.

Tunsberg biskop og bispedømmeråd er fagorgan i forbindelse med regulering av kirketomter og gravplasser og dessuten der slike blir berørt.

Planstrategien for Ringerike definerer at formålet med planen blant annet er knyttet til bærekraftig utvikling for bolig, næring, arealbruk og transport.

Vi minner i denne sammenhengen om at gravplasser kan være et forholdsvis arealkrevende formål. Det er også steder vi oppsøker i våre mest sårbare perioder av livet. Tilgjengelighet til gravplass må ligge inne i vurderingen av tilretteleggingen for boligområder, slik som andre nærmiljøformål.

Med vennlig hilsen

Rolf Simeon Andersen
stiftsdirektør

Tove Frøvoll Thoresen
leder administrasjon og forvaltning

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Hamar bispedømmeråd
Ringerike kirkelige fellesråd
Hole kirkelige fellesråd

Postboks 172   2302 HAMAR
Kirkegata 12   3510 HØNEFOSS
Jomfrulandsveien 2   3530 RØYSE

Mottakere:

Postadresse:
Postboks 10 Kaldnes
3119 TØNSBERG

E-post: tunsberg.bdr@kirken.no
Web: <https://kirken.no/tunsberg/>
Org.nr.: 818 066 872

Telefon: +47 33354300
Telefaks:

Saksbehandler
Tove Frøvoll Thoresen

Buskerud fylkeskommune

Postboks 3563

3019 DRAMMEN

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Dato: 26.06.2019
Vår ref: 19/02486-2
Deres ref: 2019/4117-2

Uttalelse til varsel om planoppstart og høring av planprogram for regional plan for Ringeriksregionen i Buskerud og Oppland

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 16. mai 2019.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnytting av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i plansaker.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2019, heter det at Norge har viktige mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal planlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle framtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging: Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Om planen

Ringeriksregionen omfatter Hole, Ringerike og Jevnaker kommuner, som fra 2020 vil være en del av nye Viken fylkeskommune. Planen skal legges til rette for at regionen skal kunne dra nytte av mulighetene som følger av nye store infrastrukturprosjekter og medfølgende tilknytning til Stor-Oslos bo- og arbeidsmarked. Forslaget til planprogram skisserer utfordringer, muligheter og fortrinn for regionen.

Uttalelse til planen

I planprogrammet er innsatsområdene *areal og transport og næringsutvikling og verdiskaping* tema DMF ser at kan omfatte mineralske ressurser og hvordan disse forvaltes i regionen. Forvaltning for å sikre tilgang til mineralske ressurser er nødvendig for å muliggjøre grunnleggende behov ved realisering av all bygge- og anleggsvirksomhet og som viktige bidrag blant annet til landbruk-, industri- og næringsutvikling. Uttak av mineralske ressurser kan også være en viktig næringsinteresse der uttaket, i tillegg til å sørge for tilgang på nødvendige ressurser, også representere verdiskaping som følger av masseuttak og gruedrift.

DMF er kjent med at det produseres store volum byggeråstoffer i regionen som er viktige også utenfor regionen. Beliggenheten av uttak med driftsstatus er tilgjengelig via vårt kartinnsyn¹. Det er også informasjon om bergrettigheter og gamle gruver i kartinnsynet.

Der det er masseuttak i drift bør det gjøres vurderinger av om hvilke regionale verktøy som kan bidra til at tilgangen på ressurser sikres i planperioden og hvordan planen kan utformes i tråd med de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging,

I regionen er det spesielt Ringerike kommune som har tilgang på de største og viktigste forekomstene med mineralske ressurser, og da spesielt byggeråstoffer. Norges geologiske undersøkelse (NGU) har i sine ressursdatabaser^{2,3} og kart^{4,5} oversikt over disse ressursene. Flere av forekomstene er vurdert til å ha nasjonal og regional betydning som ressurser.

I arbeidet med planen bør det gjøres vurderinger av hvordan arealbruk har konsekvenser for viktige forekomster nå og i framtida, og hvordan arealvern kan bidra til å sikre viktige forekomster for framtida. Dette kan innebære å ha oversikt over hvor de viktigste forekomstene ligger i regionen og hvilke planverktøy som kan benyttes for å skjerme forekomstene for å bli båndlagt av annen arealbruk. Båndleggingseffekter og konfliktbegrensning med tanke på planlegging og utforming av tiltak i nærheten av viktige forekomster, er problemstillinger som kan være relevant at adresseres på regionalt nivå.

Det er forekomster med mineralske ressurser i regionen, ut over byggeråstoffene, som NGU har vurdert til å ha nasjonal betydning. Den regionale planen bør ta inn vurderinger av hvordan planen kan bidra til ivaretagelse av mulig verdiskapingspotensiale og næringsinteresser fra slike forekomster, nå og i framtida.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Lars Libach
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Lars Libach

---

¹ DMFs kartinnsyn: <https://minit.dirmin.no/kart/#>

² NGUs grus- og pukkdatabse: http://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag.velg_fylke

³ NGUs mineralressurs: http://aps.ngu.no/pls/oradb/imiobj.visfylker?p_sprak=N

⁴ NGUs grus- og pukkkart: http://geo.ngu.no/kart/grus_pukk_mobil/

⁵ NGUs mineralressurskart: http://geo.ngu.no/kart/mineralressurser_mobil/

Mottakere:

Buskerud fylkeskommune

Postboks 3563

3007 DRAMMEN

Kopi til:

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Brede Kihle, 32266865

Uttalelse til varsel om oppstart og forslag til planprogram for arbeid med regional plan for Ringeriksregionen

Buskerud fylkeskommune har startet opp arbeid med regional plan for Ringeriksregionen. Fylkesmannen mener det er positivt at det skal utarbeides en plan for regionen hvor formålet er å legge til rette for en bærekraftig utvikling for arealbruk og transport. Videre skal planen legge til rette for samordning på tvers av kommunegrensene og gi forutsigbare rammer for videre vekst. Sett i lys av planene for ny Ringeriksbane og E16 og veksten som følge av dette, mener vi dette er nødvendig. Fylkesmannen vil vise til at Ringeriksregionen er et viktig landbruksområde med store arealer med dyrka mark og viktige kulturlandskapsområder. Sammen med viktige friluftsområder er det dokumentert mange områder som innehar nasjonalt og regionalt viktig naturmangfold. Vi ber om at det innarbeides føringer i planen som sikrer og ivaretar disse interessene i tråd med nasjonale og regionale føringer. Videre vil vi vise til viktigheten av at planen følger opp de nasjonale målene for å redusere utslippene av klimagasser.

Bakgrunn

Vi viser til brev av 16. mai 2019 hvor det varsles oppstart av arbeid med regional plan for Ringeriksregionen med tilhørende forslag til planprogram.

Fylkesmannen deltar i arbeidsgruppa sammen med Buskerud fylkeskommune og kommunene Ringerike, Hole og Jevnaker. Vi er derfor godt kjent med planarbeidet.

Formålet med planen er ifølge kunngjøringen å legge til rette for samordning på tvers av kommunegrensene for å få til en bærekraftig utvikling for arealbruk og transport, deriblant bolig- og næringsarealer. Planen skal gi forutsigbare rammer og peke ut retning for arbeidet med å sikre vekst og ønsket samfunnsutvikling i regionen.

Fylkesmannens kommentarer

Målet med planen er å skape attraktivitet og vekst i regionen. Dette skal skje gjennom innsatsområdene; 1. areal og transport, 2. verdiskaping og næring og 3. tilgang på kompetanse.

For Fylkesmannens del er det først og fremst temaet areal og transport som er vårt fokusområde og bidrag inn i planarbeidet. I den sammenheng mener vi det er positivt at det er satt mål om det skal legges til rette for en bærekraftig utvikling.

Planene om ny Ringeriksbane og E16 har stor betydning for utviklingen i Ringeriksregionen og er mye av årsaken til det regionale planarbeidet. Det er forventet en vekst i regionen som følge av de store samferdselsinvesteringene. Reisetiden inn til Oslo vil kortes inn og vil ligge innenfor en naturlig pendleravstand, med tog blir det ca. 40 min fra Hønefoss og ca. 25 minutter fra Sundvollen. Dette vil medføre at Ringeriksregionen blir mere attraktiv. Både i forhold til folk som flytter til regionen og for de som vil etablere næring. Hvor stor denne veksten og arealpresset blir er imidlertid vanskelig å beregne, vi mener likevel det er viktig at kommunene har planene klare for å møte veksten. En overordna regional plan som legger føringer for dette arbeidet mener vi derfor er fornuftig.

Miljømessige forhold

Regional plan for areal og transport i Buskerud ble vedtatt i februar 2018. Denne planen blir sentral for den delen av planarbeidet som går på bærekraftig areal- og transportbruk. Fylkesmannen har nylig kommet med uttalelse til forslag til handlingsdel til denne planen hvor vi blant annet vektla viktigheten av at planen følger de nasjonale føringene knyttet til reduksjon av klimagasser.

Ved å styre arealbruken til sentrumsområdene og kollektivknutepunkt, ved å legge til rette for transformasjon og fortetting av eksisterende byggeområder, vil transportbehovet og behovet for nye arealer reduseres. Når det samtidig satses på kollektivtrafikk og utbygging av gang- og sykkelvegnett, vil klimagassutslippene fra transportsektoren kunne reduseres. Dette er alle viktige føringer for arealplanleggingen for å sikre en bærekraftig arealforvaltning.

Vi viser også til plan- og bygningsloven § 3-1 bokstav g med krav om at planleggingen skal ta klimahensyn, Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, Meld. St. 21 (2011-2012) *Norsk klimapolitikk* og den nye klimaloven som trådte i kraft 1. januar 2018. Målet for 2030 er at klimagassene er redusert med minst 40 prosent fra referanseåret 1990. For 2050 er målet at Norge skal bli et lavutslippssamfunn. Dette tilsvarer ca 80-95 prosent reduksjon av klimagassene fra referanseåret 1990.

Samordnet areal- og transportplanlegging er et viktig verktøy for å redusere klimagassutslippene. Kanskje like viktig er det å endre transportvanene. Gjennom arbeidet med den statlige reguleringsplanen for Ringeriksbanen og E16 ble det påpekt at Hønefoss er en av de mest bilbaserte byene i Norge. En viktig jobb blir derfor å snu dette. Tilbud om alternative transportmåter er viktig, men det må sannsynligvis jobbes på flere områder for å endre transportvanene. Fylkesmannen anbefaler at dette blir et særlig fokusområde i planarbeidet.

Videre vil vi vise til viktigheten av at det jobbes med å få en oversikt over fortettingspotensialet og arealreserver for kommunene. Dette mener vi er svært viktig kunnskap for kommunene når kommuneplanens arealdel skal rulleres. Behovet for nye arealer må vurderes i lys av denne kunnskapen. I Ringerike er fortettingspotensialet i Hønefoss vurdert i forbindelse med rullering av dagens arealdel. Her viste det seg at fortettingspotensialet i byen var stort og svarte ut behovet for befolkningsvekst for kommunen i planperioden. En viktig del av planarbeidet mener vi derfor blir å fremskaffe denne kunnskapen også for Vik, Sundvollen og Jevnaker for å vurdere det reelle arealbehovet. Vurdering av transformasjonspotensialet er viktig i dette arbeidet.

I den sammenheng vil vi vise til Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*, hvor det går frem at arealendringer er den største negative påvirkningen på natur i Norge i dag. Dette samsvarer med rapporten fra naturpanelet (IPBES) om verdens naturtilstand som ble lagt frem 6. mai 2019. Her går det frem at en av de viktigste truslene mot biologisk mangfold er at vi bygger ned arealene hvor artene lever. Som følge av nedbyggingen akselererer tapet av naturmangfold. Tapet av natur vurderes nå som en like stor trussel som klimaendringene. Fylkesmannen mener derfor det er svært viktig at det jobbes med å få oversikt over arealreserver og fortettingspotensial for å redusere behovet for nye arealer.

Et viktig bakteppe for arbeidet med å lage en regional plan for Ringeriksregionen for å møte veksten og arealpresset som følge av dette bør være vår tids største utfordringer med hensyn til klimaendringer og tap av naturmangfold. Nasjonale føringer for å stanse tapet av naturmangfold og reduksjon av klimagasser bør løftes frem som viktige premisser for det videre arbeidet.

I Regional plan for Oslo og Akershus skal det legges til rette for at minimum 80 % av bolig- og arbeidsplassveksten i kommunene skjer innenfor prioriterte vekstområder. I kommuner med regionale byer (som Hønefoss) skal minimum 90 % av bolig- og arbeidsplassveksten styres. Vi vil utfordre Buskerud fylkeskommune om å styre veksten til de utvalgte vekstområdene slik det er gjort i Oslo og Akershus.

Når det gjelder handel, arbeidsplasser og sentrumsutvikling forventer vi at føringene som er vedtatt i regional plan for areal og transport blir videreført i regional plan for Ringeriksregionen.

Landbruk

Kommunenes arealdisponeringer er vesentlige for at Stortingets jordvernmål skal kunne nås. I Regional plan for areal og transport for Buskerud er det også satt et jordvernmål. Jordbruksarealene på Ringerike er av nasjonal og regional verdi og mange av områdene brukes til spesialiserte jord- og hagebruksproduksjoner med høy omsetningsverdi. Kulturmiljøene og kulturlandskapet på Ringerike gir også grunnlag for næringsutvikling i tilknytning til gårdsbrukene.

Vi understreker at jordvern og matproduksjon er nasjonale og regionale hensyn som skal utredes og vektlegges i planleggingen, jf. plan- og bygningsloven § 3-1. Jordlovens § 9 stadfester et vern av dyrket og dyrkbar jord. I revidert nasjonal jordvernstrategi (2018) har Stortinget fastsatt et mål om at omdisponering av dyrka jord i Norge ikke skal overstige 4 000 dekar per år innen 2020. Vi viser også til føringene for jordvern fra landbruks- og matministeren, jf. brev datert 01.10.2018. Bakgrunnen for jordvernmålet er å sikre tilstrekkelig jordbruksareal for varig framtidig matproduksjon, og i størst mulig grad unngå at matjord blir omdisponert og tatt i bruk til andre formål.

De kommende arealplanene for ny Ringeriksbane og ny E16 vil føre til at svært mye dyrka og dyrkbar jord vil gå tapt på Ringerike. Det er derfor avgjørende at en regional plan for denne regionen har tydelige mål og føringer for å bevare dyrka og dyrkbar jord. Vi vil utfordre fylkeskommunen til å sette en nullvisjon for omdisponering av dyrka jord i denne planen.

I arbeidet med en slik regional plan for Ringeriksregionene vil det være svært viktig at det legges retningslinjer for utbyggingsmønster, arealbruk og husholdering med arealer som sikrer at jordressursene på Ringerike blir bevart i et langsiktig perspektiv.

Hovedtyngden av befolknings- og næringsvekst bør derfor skje gjennom god arealutnyttelse og fortetting og transformasjon i allerede etablerte byggesoner på Hønefoss og i eksisterende næringsområder.

Næringsutvikling – klima, energi og bioøkonomi

Ringeriksregionen inneholder store skog- og utmarksressurser, som spiller en viktig rolle både for næring og sysselsetting, karbonbinding m.m. I og rundt regionen finner vi mye av kapasiteten innen videreforedling av tømmer på Østlandet, og et bredt spekter av denne verdikjeden er representert. Regionen spiller en viktig rolle nasjonalt i næringsutvikling innenfor bioøkonomi, for eksempel innen bioenergi, skog- og trebruk, klyngesamarbeid o.a.

Det er ønskelig at regionalplanen legger til rette for at bioøkonomiske næringer og samarbeid kan fortsette å utvikle seg i regionen. For disse næringene vil særlig transport og infrastruktur være viktig, der prioriteringer av flaskehalsen kan løftes fram som spesielt viktig. Vi oppfordrer til at transportplanlegging og næringsutvikling i Ringeriksregionen ses i sammenheng med planlegging av ny tømmerkai i Drammensregionen.

Vi forventer at planen bygger opp om næringer, teknologiutvikling og forskning som for eksempel kan bidra til reduksjon av klimagassutslipp, økt karbonlagring og grønn energiomlegging. Ringeriksregionen har næringer som har potensial for dette og som også vil kunne få betydning internasjonalt. Videre kan det offentlige (kommunene og fylkeskommunen) spille en rolle ved å legge til rette for at fornybare alternativer blir vurdert ved bygging av offentlige bygg i tre og bruk av bioenergi til oppvarming.

Folkehelse

Vi mener det er bra at utfordringer og oversikt over forhold som kan påvirke folkehelsen til innbyggerne i regionen er med som grunnlag for arbeidet med plandokumentet, jf. Folkehelseloven om systematikk – folkehelse og kommunal og regional planlegging.

Vi savner likevel mer fokus på hvordan den regionale planen aktivt skal bidra til å motvirke og forebygge levekårsutfordringer, eventuelle forskjeller i oppvekstvilkår og utjevne sosiale forskjeller i regionen. Utjevning av sosial ulikhet er ikke tatt med som tema for ønsket samfunnsutvikling.

En annen viktig utviklingsoppgave er implementering av kvalitetsreformen «*Leve hele livet*» i kommunene. Det innebærer blant annet å være pådrivere for at kommunene planlegger for- og utvikler et *aldersvennlig samfunn*. Ikke bare med tanke på universell utforming og tilrettelagte boliger, men også innen transportløsninger, tjenesteutvikling, arbeidslivet, nærmiljøutvikling, kulturtilbud, friluftsliv/fysisk aktivitet og sosiale møteplasser.

Under punktet om nasjonale føringer for arbeidet med plandokumentet nevnes at reviderte *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 -2023* skal tas inn, men at disse ikke forelå da planen/høringsutkastet ble skrevet. Dokumentet foreligger nå, og i kap. 4 om «Byer og tettsteder der det er godt og bo og leve», er de to ovennevnte temaene omtalt og vektlagt på en tydelig og god måte.

Med hilsen

Eli Kristin Nordsiden (e.f.)
Seksjonssjef

Brede Kihle
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandler Landbruksavdelingen: Anette Søraas, Ståhle Bakstad

Saksbehandler Helseavdelingen: Marianne Hillestad

Saksbehandler Klima- og miljøvern avdelingen: Brede Kihle

Kopi til:

Hole kommune	Viksveien 30	3530	RØYSE
Ringerike kommune	Postboks 123 Sentrum	3502	HØNEFOSS
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520	JEVNAKER
Statens vegvesen region sør	PB 723 Stoa	4808	ARENDAL

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Deres ref.:
bdfbf317-2b09-462c-bcdb-
0e95b626b855

Vår ref.: (oppgis ved henvendelse)
18/196 - 14

Arkiv:
121

Dato:
27.06.2019

Dir. tf.nr.: 32 16 11 61

Høringsuttalelse Hole kommune - Varsel om oppstart av arbeid med Regional plan for Ringeriksregionen og høring av planprogram

Det vises til brev av 16.05.2019 vedrørende varsel om oppstart av arbeid med Regional plan for Ringeriksregionen og høring av planprogram.

Hole kommunestyre behandlet saken i møte den 17.06.2019 sak 029/19 og fattet følgende vedtak:

1. Hole kommune ber om at omtale av regionens store verdier knyttet til naturmangfold, friluftsområder, dyrka mark, skogressurser og kulturlandskap innarbeides i Kap. 3.1. Regionale utfordringer, muligheter og fortrinn, og at behov for kunnskap om disse kvalitetene innarbeides i Kap. 6 om relevant kunnskap som vil ligge til grunn for planarbeidet.
2. Kommunestyret støtter for øvrig Planprogram for regional plan for Ringeriksregionen som er lagt ut på høring, men ber om at det tilføyes et sammendrag av planprogrammet innledningsvis.
3. Det forutsettes et tett samarbeid mellom Buskerud Fylkeskommune og kommunene i det videre planarbeidet.

Vedlagt følger saksframlegg som viser den politiske forhandlingen.

Med hilsen

John-Morten Landrø
Kommuneplanlegger

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg

Høringsuttalelse til Regional plan for Ringeriksregionen

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Dato: 21.06.2019
Saksref.: 201900578-2
Deres ref.: 2019/4117-2
Sider: 2

Høring av planprogram for Regional plan for Ringeriksregionen. Uttalelse fra Jernbanedirektoratet.

Vi viser til mottatt varsel om høring av forslag planprogram for Regional plan for Ringeriksregionen med frist 1.juli 2019.

Jernbanedirektoratets oppgave er å samordne og styre jernbanesektoren og å utvikle jernbanen som del av det samlede transportsystemet. Vi har ansvaret for å foreslå langsiktig utvikling av togtilbudet i Norge gjennom koordinert utvikling av infrastruktur og anskaffelser av rullende materiell og togoperatører. Det forbedrede transporttilbudet som kan realiseres ved åpningen av Ringeriksbanen vil uten tvil være av stor betydning for utvikling av Ringeriksregionen.

Forslaget til planprogram virker godt gjennomarbeidet og legger grunnlaget for en god prosess med utvikling av den regionale planen – og et godt produkt som resultat. Vi vil legge vekt på at prosessen i slike tilfeller kan være like viktig og nyttig som selve produktet i ettertid, forutsatt at det sikres tilstrekkelig medvirkning og forankring hos de involverte parter. Slik sett kan det hende at det bør settes av mere tid til medvirkning og forankring av arbeidet underveis enn det som er vist i fremdriftsplanen i kap 7.3 i forslaget til planprogram.

Forslaget til planprogram legger vekt på at den regionale planen har som mål å øke nytten av de betydelige statlige investeringene som vil gjennomføres i denne regionen det kommende tiåret, gjennom å legge til rette for utnyttelse av potensialet for vekst og verdiskaping i Ringeriksregionen som følger av disse investeringene.

Forslaget til planprogram viser til «Veileder for helhetlig knutepunktutvikling» som skal legges til grunn for arbeidet. Vi vil legge spesielt vekt på sentrumsnær lokalisering av arbeidsplassintensive og publikumsintensive funksjoner som en viktig del av by- og tettstedsutvikling (kap 5.3.1), ref ABC-prinsippene. Arbeidsplassintensive næringer bør lokaliseres i gangavstand fra regionale kollektivknutepunkter, slik at det er mulig å pendle både internt i regionen og fra andre byer og tettsteder på Østlandet uten å måtte bruke bil.

Jernbanedirektoratet har et overordnet ansvar for koordinering av kollektivtransporten og er opptatt av å bidra til mest mulig sømløse løsninger mellom transportmidler for å sikre god mobilitet for alle. Regional plan vil være et viktig virkemiddel for å legge til rette for mest mulig miljøvennlige mobilitetsløsninger for alle.

Vi ser frem til medvirkning i det videre arbeidet med regional plan for Ringeriksregionen.

Med vennlig hilsen

Ove Skovdahl
Seksjonssjef

Kopi: Bane NOR SF, Regional samhandling Vest- og sør-Norge v/ Trond Høyde, Regional samhandling Østlandet v/ Torgeir Dalene

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

**JEVNAKER
KOMMUNE**

Plan og samfunn, Plan og deling

Vår ref.: 19/262-10-MBJ

Arkivnr.: 121

Deres ref.:

Dato: 27.06.2019

Buskerud Fylkeskommune, utviklingsavdelingen
Postboks 3563

3007 DRAMMEN

Melding om politisk vedtak

Kommunestyret i Jevnaker behandlet i møte 20.06.2019 i sak 40/19 høring av planprogrammet for regional plan for Ringeriksregionen. Følgende vedtak ble fattet:

«Kommunestyret slutter seg til forslaget til planprogram for regional plan for Ringeriksregionen med følgende tillegg:

- Ønsker flere politikere i styringsgruppe.
- Planen må vaskes for Ringerike, det heter Ringeriksregionen.
- Jevnaker som stasjon må inn, Roa -Hønefoss.
- Hensynet til klima og miljø vil være et førende prinsipp i arbeidet som et grunnleggende premiss i planprosessen. (Dette må inn i formål og mål)
- Jevnaker har et stort potensiale i opplevelsesbaserte næringer (reiseliv). Med en samskaping i Ringeriks- og Hadelandsregionen har man spennende muligheter til å skape en synergieffekter som vil gi flere arbeidsplasser i distriktet. Det bør inn litt mer om dette.»

Vedlagt følger fullstendig saksframlegg fra behandlingen.

Ønsker du ytterligere informasjon, vennligst kontakt saksbehandler Simen Norheim.

Vennlig hilsen
Jevnaker kommune

May-Britt Mayer Johnsen
Formannskapssekretær

Jevnaker Samfunnshus

Postadresse:

Postboks 70

3521 Jevnaker

Besøksadresse:

Kirkegt. 6

3520 Jevnaker

Epost: postmottak@jevnaker.kommune.no

Telefon:

61 31 58 00

61 31 57 00

Telefax:

61 31 58 50

Bankgiro:

2030.19.96102

Fra: Anita Klemensdottir[Anita.Klemensdottir@mattilsynet.no]
Sendt: 01.07.2019 14:16:13
Til: BFK Postmottak Sentraladministrasjonen
Tittel: Høringssvar til planprogram for Regional plan for Ringeriksregionen

---

Viser til å ha mottatt til høring varsel om oppstart av arbeid med regional plan for Ringeriksregionen og offentlig høring av planprogram.

Noe av formålet med planen er samordning på tvers av kommunegrensene for å få til bærekraftig utvikling for bolig, næring, arealbruk og transportutvikling.

Mattilsynet er sektormyndighet med ansvar for ivaretagelse av nasjonale, regionale og lokale mål, regler og retningslinjer vedrørende forhold som kan berøre drikkevann og drikkevannskilder.

Mattilsynet er spesielt opptatt av tre forhold når det gjelder vannforsyning. Det er sikring og beskyttelse av drikkevannskilder og deres nedbørsfelt, helsemessig trygg drikkevannsforsyning til befolkningen og tilfredsstillende beredskap i krisetilfeller.

Vi ønsker å komme med følgende merknader:

Vedrørende 4.2 – nasjonale føringer

Vi påpeker at Nasjonale mål for vann og helse mangler. Disse målene ble vedtatt av regjeringen i 2014. Målene har betydning både for vannverkene og for offentlig forvaltning som skal følge dem opp. Her er det angitt en rekke mål og tiltak som skal bidra til å forbedre og oppnå en tilstrekkelig forsyning av rent drikkevann og tilfredsstillende sanitære forhold for alle. Drikkevannskilder skal gis økt beskyttelse fordi de er viktige for samfunnet. Vannressursene skal beskyttes så godt som mulig mot forurensning.

Det bør vurderes om det er andre deler av planprogrammet som bør endres i lys av denne.

Forventet befolkningsvekst

Tilstrekkelig mengder drikkevann av god kvalitet er et vesentlig grunnlag for bosetting. Mattilsynet fremhever trygt drikkevann som avgjørende for folkehelse. En trygg og sikker levering av drikkevann til befolkning og næringsliv er en betingelse for god folkehelse og for et velfungerende samfunn, herunder vann til sanitær- og beredskapsformål som toaletter, dusj, mulighet for tapping av brannvann med mer.

Mvh

Anita Klemensdottir

seniorinspektør

Mattilsynet, avdeling Nordre Buskerud, Hadeland og Valdres

Telefon: 22 77 78 46/92 85 47 21

Besøksadresse: Kartverksveien 12, 3511 Hønefoss

Felles postadresse: Mattilsynet, avd. Nordre Buskerud, Hadeland og Valdres, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal

E-post: postmottak@mattilsynet.no

www.mattilsynet.no www.matportalen.no

Fra: Elisabeth.Winsents@oppland.org[Elisabeth.Winsents@oppland.org]

Sendt: 28.06.2019 13:12:34

Til: BFK Postmottak Sentraladministrasjonen

Kopi: fminpost@fylkesmannen.no

Tittel: 201613319-56 - Varsel om oppstart av arbeid med Regional plan for Ringeriksregionen og offentlig høring av planprogram

---

Vi viser til varsel om oppstart og høring av planprogram for Regional plan for Ringeriksregionen.

Formålet med planen er samordning på tvers av kommunegrensene for kommunene i Ringeriksregionen, for å få til en bærekraftig utvikling av bolig, næring, arealbruk og transportutvikling.

Regionen står ovenfor store endringer med utbygging av tung statlig infrastruktur, og det forventes økende befolkningsvekst på Ringerike.

Vi ser behovet for en regional plan som kan bidra til samordnet og ønsket samfunnsutvikling i Ringeriksregionen. I planprogrammet heter det at planen vil legge særlig innsats innen områdene areal og transport (herunder by – og stedsutvikling), verdiskapning og næringsutvikling, samt tilgang på kompetanse.

Oppland fylkeskommune har ingen vesentlige merknader til varsel om oppstart og planprogram.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Winsents

Rådgiver plan og miljø/Landskapsarkitekt mnl

Regionalenheten

Oppland fylkeskommune

Telefon: 61 28 90 77

Mobil: 940 33 626

E-post: Elisabeth.Winsents@oppland.org

www.oppland.no

Byrådets sak nr.: 27/2019

Vedtaksdato: 26.06.2019

Vår ref. (saksnr.): 201903730-4

Arkivkode: 512

**REGIONAL PLAN FOR RINGERIKSREGIONEN - HØRING AV FORSLAG TIL
PLANPROGRAM OG VARSEL OM OPPSTART AV ARBEID MED REGIONAL PLAN.
OSLO KOMMUNES UTTALELSE**

Saksfremstilling:

Det vises til brev av 16.05.2019 fra Buskerud fylkeskommune vedrørende høring av planprogram og varsel om oppstart av arbeid med Regional plan for Ringeriksregionen som er lagt ut på høring med frist for uttalelse innen 01.07.2019.

Vedtakskompetanse:

Myndighet til å avgi uttalelse til nabokommuners plan- og utbyggingssaker er av bystyret delegert til byrådet med videredelegering til byråden for byutvikling, jf. byrådets vedtak av 03.07.2001, sak 1360, jf. bystyrets vedtak av 30.05.2001, sak 218.

Vedtak/Oslo kommunes høringsuttalelse:

Oslo kommunes rolle

Oslo kommune uttaler seg til planarbeidet både som nabokommune til Ringeriksregionen og som planeier av Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus.

Tidligere uttalelser

Oslo kommune uttalte seg 20.03.2019 til forslag til områdereguleringsplan for Hønefoss. Her påpekte Oslo kommune at arealplanleggingen i Ringerike er viktig for transportutviklingen i vestkorridoren i Osloregionen, og at den forventede befolkningsveksten i Hønefoss trolig vil gi økt pendling til Osloområdet. Oslo kommune sa seg i hovedsak fornøyd med plangrepene, men pekte på viktigheten av å gjennomføre alle tiltak som en pakke, slik at ikke tiltak som begrenser biltrafikk uteblir. For å oppnå ønsket utvikling er det videre avgjørende at utbyggingstrategien med satsing på det sentrale byområdet i Hønefoss følges opp med begrensninger andre steder.

Oslo kommune uttalte seg 24.10.2017 til forslag til Regional plan for areal og transport i Buskerud. Oslo kommune uttalte at planen definerer gode prinsipper for by- og stedsutvikling med fokus på høy arealutnyttelse, urbane kvaliteter og miljøvennlige transportløsninger. Oslo kommune var også tilfreds med at det ble foreslått å innføre maksimumsnormer for parkering. Kommunen savnet imidlertid et tydeligere grep for å sikre lokalisering av nye boliger innenfor de

eksisterende by- og tettstedsområdene i Buskerud. Oslo kommune ba om at den kommende regionale planen for Ringeriksregionen måtte sikre tett byutvikling langs IC-stasjoner på Sundvollen og i Hønefoss for å forhindre at ny E16 fører til økt trafikk på E18 og i Oslo.

Planarbeidets formål

Forslaget til planprogram angir at formålet er bærekraftig utvikling for bolig, næring, arealbruk og transport, samtidig som man skal oppnå vekst og verdiskapning. Planarbeidet er spesielt knyttet til den nye situasjonen som oppstår med de store infrastrukturprosjektene på Ringeriksbanen og E16, som vil knytte Ringeriksregionen nærmere Osloregionen både nord og vest for Oslo.

Ønsket utvikling

Ringeriksregionen planlegger for en høy befolkningsvekst frem mot 2040. Samtidig har sysselsettingsandelen i regionen gått ned det siste tiåret, verdiskapningen har en svak utvikling og man har lav befolkningsvekst. Regionen ønsker derfor en snuoperasjon med de nye infrastrukturtiltakene som en del av drivkraften.

Planprogrammet legger opp til å utvikle byen, tettstedene og bygdesamfunnene, og det bli behov for å regulere arealer til næring og bolig. Oslo kommune peker på fortetting og omdisponering (transformasjon) av arealer innenfor nåværende byggesone som det viktigste prinsippet for arealutvikling. Selv om arealutviklingen følger dette prinsippet, mener vi det er viktig å prioritere mellom stedene og ta stilling til en utviklingsrekkefølge. Dette har blant annet sammenheng med at lokalt transporttilbud og annen lokal service og infrastruktur må utvikles samtidig, og må foregå etter prioritering på grunn av begrensede offentlige ressurser.

Oslo kommune mener at det er en betydelig fare for at utviklingen i Ringeriksregionen vil gi økt pendling til Osloområdet, økt belastning på transportsystemene og økt miljøbelastning. Derfor er det viktig at regionens næringsliv styrkes, slik at ikke befolkningsveksten i Ringeriksregionen utelukkende baseres på arbeidsmarkedet i Osloområdet. Planprogrammet legger opp til å styrke næringsutvikling, men Oslo kommune er ikke sikre på om de grepene som er foreslått er tilstrekkelige, og vil peke på at god byutvikling i seg selv kan være et grep for å fremme konkurransevne og næringsutvikling. Oslo kommune vil også peke på prinsippet om rett virksomhet på rett sted, også kjent som ABC-prinsippet, som skal sørge for at virksomhetenes mobilitetsprofiler samsvarer med lokalitetens tilgjengelighetsprofil. Den regionale planen bør konkretisere og operasjonalisere dette, slik at det kan brukes som et virkemiddel i arealplanleggingen.

Klima og miljø

Det fremgår av oversikten over nasjonale føringer og forslaget til mål og innsatsområder at klimahensyn skal få stor betydning i planarbeidet. Oslo kommune oppfordrer likevel til å sette konkrete utslippsmål i planen, og at den regionale planen for Ringeriksregionen peker på konkrete virkemidler og tiltak. Klimapolitikken med utslippsreduksjoner og klimatilpasning bør sees i sammenheng der det er relevant.

De viktigste klimautfordringene i dette planarbeidet vil trolig komme innenfor arealpolitikk, transport, avfall og bygg- og anleggsvirksomhet. Veiutbyggingen i regionen kan gi betydelig økt trafikk og fare for økte utslipp. Veiinfrastrukturen bør derfor legge til rette for utslippsfri transport.

Under "sykkel og gange" nevner planprogrammet gang- og sykkelveier. Vi vil peke på at det også finnes andre grep for å fremme gange og sykling: Korte avstander, gode sykkelparkeringsmuligheter, lademuligheter og god vinterdrift er faktorer som bidrar positivt.

Akershus fylkeskommune vedtok i desember 2018 å arbeide for at Osloregionen skal bli verdens første hovedstadsregion med bare utslippsfri transport i 2030. Fylkeskommunen har satt av midler til samarbeid med Ruter, nye Viken fylkeskommune, næringslivet og Oslo kommune for å nå dette målet.

Vannforsyning og avløpshåndtering

Oslo kommune viser til det er igangsatt planarbeid for ny vannforsyning til Oslo kommune fra Holsfjorden. Vanninntaket er planlagt i Lier kommune, med råvannstunnel gjennom Bærum kommune og vannbehandlingsanlegg i Oslo. At Oslo må hente drikkevann utenfor kommunegrensene, viser behovet for økt samarbeid om vann- og avløp i regionen. Sikker vannleveranse og god avløpshåndtering krever vann- og avløpsinfrastruktur som ikke tar hensyn til kommunegrenser. Oslo kommune anbefaler at det vurderes om temaet vann- og avløpsinfrastruktur bør tas med i planen.

Planens virkemidler

Det er noe uklart hva slags plantype den regionale planen skal være, herunder tidshorisont og virkemidler. Oslo kommune tror det er viktig at dette drøftes så tidlig som mulig i planarbeidet. For at planen skal gi positive virkninger for miljø-, areal- og transportutvikling, er det ønskelig med konkrete og spesifikke bestemmelser og retningslinjer.

Det er foreslått å vurdere å fastsette sentrumsavgrensinger for aktuelle tettsteder. Oslo kommune støtter dette, og vil i tillegg foreslå å vurdere å fastsette en langsiktig utviklingsgrense for by og tettsteder, slik det er lagt opp til i Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, og som Akershus fylkeskommune har konkretisert i veilederen "Grønn grense". Dette gir et godt utgangspunkt for å håndtere tettstedsutviklingen på en måte som fremmer fortetting og sterke sentra.

Oppsummering

Oslo kommune ønsker først og fremst at den regionale planen skal gi en bærekraftig areal- og transportutvikling, slik at veksten i Ringeriksregionen kan oppnås uten økt transport mot Osloområdet.

Oslo kommune ønsker Buskerud fylkeskommune til lykke med planarbeidet for Ringeriksregionen.

Byrådsavdeling for byutvikling

Hanna E. Marcussen

Saksprotokoll

Arkivsaksnr.: 18/214-14

Arkiv: 026

Sak: 103/19

Saksprotokoll - Regional plan for Ringeriksregionen - planprogram

Vedtak i Kommunestyret:

1. Kommunestyret støtter høringsforslag til planprogram for Regional plan for Ringeriksregionen som ligger ute til høring og offentlig ettersyn
2. Det forutsettes et tett samarbeid i det videre planarbeidet

Behandling i Kommunestyret 27.06.2019:

Ordfører foreslo voteringsrekkefølge som ble enstemmig vedtatt.

Avstemming:

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOMMENTARER TIL:

«Regional plan for Ringeriksregionen – høringsutgaven»

Med utgangspunktet i Siva SF (Selskapet for Industrivekst) sin strategi for perioden 2019-2022, har vi gått igjennom høringsutgaven ut fra vårt formål og følgende forutsetninger fra vår side:

«Siva er, gjennom sin eiendoms- og innovasjonsvirksomhet, statens virkemiddel for tilretteleggende eierskap og utvikling av bedrifter og nærings- og kunnskapsmiljøer i hele landet. Siva har et særlig ansvar for å fremme vekstkraften i distriktene».

Planen trekker opp retningslinjene for samordning av aktiviteter for å få til en bærekraftig utvikling av bolig, arealbruk, transport og næring på tvers av kommunegrensene i Ringeriksregionen.

Pkt. 3.1: Regionale utfordringer, muligheter og fortrinn

Siva har som hovedformål å utløse lønnsom næringsutvikling i bedrifter og regionale nærings- og kunnskapsmiljøer. Med Ringeriksregionens store utviklingspotensiale, så er det ingen tvil om at flere av våre verktøy, representert ved bl.a. næringshagene og inkubatorene i Buskerud fylke, kan bistå ulike miljøer og aktører i utviklingen og således medvirke til å skape vekst og økt verdiskaping i regionen.

Pkt. 5.3.2: Verdiskaping og næringsutvikling

Med utgangspunkt i de store endringene i regionens næringsliv, så er det maktpåliggende for næringspolitikken å skape nye arbeidsplasser og legge til rette for en høyere verdiskaping med et variert næringsliv.

Rolledeling/avklaring og effektivt samspill mellom de ulike aktørene i næringsutviklingsarbeidet er avgjørende for å kunne nå regionens næringspolitiske mål. Indirekte ser Siva muligheter til å kunne bistå her gjennom sine næringshager, inkubatorer, klynger og nettverk. Gjennom disse verktøyene vil våre miljøer direkte (og Siva indirekte) kunne bidra aktivt med selve innholdet i planen når planprogrammene er vedtatt. Det skal også nevnes at ordningen Norsk Katapult, som administreres av Siva, med sine testsentre vil kunne være til stor nytte for utvikling av bedriftene/industrien i regionen.

Ut over dette har Siva ingen videre kommentarer i denne fasen av arbeidet.

Trondheim 18.06.2019

Ole Andreas Schärer

Seniorrådgiver Siva

